

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 7:43	Minneapolis, MN - 8:00
Brooklyn, NY - 7:35	Miami, FL - 7:38
Chicago, IL - 7:30	Monsey, NY - 7:36
Houston, Texas - 7:43	Montreal, Quebec - 7:43
Johannesburg, S. Africa - 5:30	Passaic, NJ - 7:36
Lakewood/Deal, NJ - 7:35	Toronto, Ontario - 8:02
London, UK - 8:07	Yerushalayim - 6:46
Los Angeles, CA - 7:21	Zurich, Switzerland - 8:19

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת עקב, תשפ"ה

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בהמ"ז

כתב ב"י כי פת הבא בכיסנין הוא באמת פת ומ"מ כיון שאין הדרך לקבוע עליו מברך מזונות ומעין שלש. ודנו אם הכוונה דפחות משיעור שאחרים קובעים אין חיוב בהמ"מ מה"ת או אדרבה דמה"ת יוצא חיוב בהמ"ז בברכה א' מעין שלש.

ועכ"פ דין הפהב"כ מברך מזונות ומעין שלש רק אם לא קבע עליו. ושיעור קביעות ע' מ"ב נחלקו אי שיעורו ג' או ד' ביצים, או כשיעור סעודה רגילה. וצעקו הפוסקים נגד האוכלים סעודה רגילה ועדיין מברכים מזונות ומעין שלש.

ובגדר ללמד זכות, מצינו כמה דרכים.

חדא ע' גר"ז דשיעור קביעות כשיעור סעודה במדבר שהוא חצי של מ"ג ביצה וחומש. (וטעם המ"ב נגד זה כי שם היה בלי מאכלים אחרים וכאן עם מאכלים אחרים).

וע' ערוה"ש קס"ח י"ח בסוגריים ללמד זכות דמשמע ברי"ף דחיוב המוציא בפהב"כ הוא רק באוכל דרך קביעות, ומוריד הלבושים. וע"ש ערוה"ש דמה שאמרו בגמ' שאחרים קובעים עליו צריך לפרש כנ"ל. וסיים שם והוא רחום יכפר עון. וכע"ז התעוררות תשובה ח"א פ'. וע' שש"כ פנ"ד סקס"ה, ע' ותן ברכה עמ' 486 בשם הגרש"ז שלא אמר כן אלא בדרך לימוד זכות.

ועוד ללמד זכות ע' תשו"ה קפ"ב לפי שיח אליהו בשם הגר"א תולה אם דרך אכילה לאכול הפהב"כ עם דברים אחרים כמו ללפת את הפת. (וע' מגד גבעות עולם שהביא הנ"ל והביא כע"ז בשם הגר"ח וכתב ע"ז מצוה לפרסם וצ"ע).

וע' ראבי"ה ק"ב וקי"ט

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו
בירצון במייל bishvileihalacha@themir.org

"ואכלת ושבעת וברכת"

עצמו להתחיל לברך ברכת המזון מתוך הסידור דווקא.

קבלה זו שינתה את הרגליו של היהודי ובמשך השנים גרמה שנקשרה נפשו שוב למקורותיה, עד ששב ליהדותו ונעשה לבעל תשובה גמור.

לאחר פטירתו של מרן רה"י זצ"ל, כששמע אותו יהודי שמתגורר בסביבות העיר מונסי, שמתקיים הספד לזכר רבינו, בראשות בנו מורינו ראש הישיבה שליט"א, הגיע להשתתף בעצרת ההספד, ובסיום העצרת ניגש לספר זאת לבנו.

באחד מביקוריו של מרן ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה בארה"ב, פגש את מרן ראש הישיבה יהודי שסר מדרך השי"ת. יהודי זה התבונן במרן רה"י זצ"ל והבחין בייסורים הגדולים שהוא עובר עד שמצליח להכניס דבר מאכל לתוך פיו.

נכמרו רחמיו של היהודי על רה"י, הוא ניגש אליו ושאלו, איך יוכל לסייע לו להקל מעליו את סבלו. מרן השיב לו שיקפיד מהיום והלאה לברך על כל מה שאוכל, ובפרט שיקפיד לברך בכל פעם ברכת המזון מתוך הסידור.

סבלו של רבינו נגע לליבו של אותו אדם, ולמרות מצבו הרוחני הירוד קיבל על

כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (ח, ג)

תרגום אונקלוס: ארי לא על לחמא בלחודוהי מתקיים אנשא, ארי על כל אפקות מימרא דה' חיי אנשא. (ע"פ גרסת חומשים מדויקים)

הקשה מורנו הגאון הרב אליהו ברוך פינקל זצלה"ה: מדוע שינה התרגום בין מילת "יחיה" שבתחילת הפסוק שתרגמה "יתקיים", לאותה מילה עצמה שבסוף הפסוק המתורגמת "חיי"?

וביאר: תחילת הפסוק מדבר בלחם, ולא שייך בזה לשון חיי, שהרי אין זה חיותו האמיתית של האדם, אלא רק היכי תימצא לקיום החיים, לפיכך תרגם אונקלוס "מתקיים אנשא". אך משא"כ בסוף הפסוק מדבר ב"מוצא פי ה'", ואף שעיקר המכוון בכתוב הוא על המן, אבל לשון "מוצא פי ה'" עולה גם על התורה שהיא דבר ה', ובזה כבר לא מדובר בהיכי תימצא לחיים אלא בגוף החיות עצמה, ולכך תרגם כאן אונקלוס "חיי אנשא".

והוסיף מורנו הגר"א זצ"ל וסיפר: פעם ניגשו כמה בחורים חסידיים בישיבה ושאלו את מרן ראש הישיבה הגאון הרב נחום פרצוביץ זצלה"ה מדוע לומדים בשיבה בלא מגבעת וחליפה והרי אין זה כבוד התורה? ענה להם מרן הגר"א על אתר: אתם צודקים, אלו ואלו דברי אלקים, אם התורה זו "עבודה" הרי עבודה צריכה להיות עם כל ה"שמונה בגדים", וכמו שמתפללים עם בגד עליון כמו כן גם לומדים עם בגד עליון. אבל אם התורה היא החיים, וכי אדם חי כל היום עם הכובע והחליפה!?!...

מתן תורה שבכל דור ודור

אלא זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי. כך אמר הקב"ה לישראל נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר (שמות כב, ח): "ועשו לי מקדש".

ויש להבין מה כוונת המדרש "לפרוש הימנה איני יכול". ונראה הביאור כמש"כ הבית הלוי שהרי הלומד תורה אינו יכול לעמוד על אמיתת כוונתה והבנתה מעצמו, ורק כאשר הקב"ה עוזרו ונותן לו שכל להבין כל דבר בפרטות, רק אז הוא מגיע לידיעת התורה. וזו הכוונה שהקב"ה כביכול אינו פורש מהתורה, כי הוא למדה תמיד לעמלים בה.

וזה שאנו אומרים בברכת אהבה רבה: "כן תחננו ותלמדנו", אין הבקשה רק לשכל ובינה להבין את התורה, אלא יותר מכך אנו מבקשים מהקב"ה, שכביכול הוא עצמו ילמדנו תורה. וכן אמר דוד (תהלים קיט, יב): "ברוך אתה ד', למדני חקיד", כי הבנת התורה היא ע"י שהקב"ה מלמדנו ונותן לנו שכל ובינה להבין את מה שאנו מתייגעים עליו. וכתב הטור (סי' קט"ו): "ומה שתקנו לומר אבינו בברכת השיבנו ובסלח לנו מה שאין כן בשאר הברכות, היינו טעמא שאנו מזכירים לפניו שהאב חייב ללמד לבנו, ע"כ אנו אומרים השיבנו אבינו לתורתך". וכן כשעסקו ר' אליעזר ור' יהושע בתורה וירדה אש מן השמים ונבהל אבויא ושאל מדוע באתם לשרוף את בתי, ענו לו: ח"ו, יושבין היינו וחוזרין בדברי תורה וכו', "לא באש ניתנו" בתמיהה. כלומר, הם תמהו למה אינו מבין מה פשר האש הזאת, והרי הם נמצאים בזמן של מתן תורה, ופשיטא שתרד אש.

**

עוד מצאנו בחז"ל דלימוד התורה בכל זמן דומה לנתינתה בסיני, דאיתא בגמ' (נדרים לז). דאסור ליטול שכר כדי ללמד תורה, דכתיב: "ואותי צוה ד' בעת ההיא ללמד אתכם", וכתב: "ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צונו ד' אלקי" (דברים ד, יד), מה אני בחנם אף אתם נמי בחנם, וכן נפסק להלכה בשו"ע (יו"ד רמ"ו סק"ה). מבואר, דמה שאמר הקב"ה למשה מה אני בחנם אף אתה בחנם, נאמר גם לכל לומד תורה בכל דור שצריך ללמדה בחנם משום מה אני בחנם, כי כשם שלימד הקב"ה את משה בחנם וצוהו ללמדה בחנם, כך גם כל לומד תורה הקב"ה מלמדו בחנם ולכן נצטווה גם הוא ללמד לאחרים בחנם. ואיתא בגמ' (סוכה מט): "וא"ר אלעזר מאי דכתיב (משלי לא, כו): "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה", וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד וכו', איכא דאמרי תורה ללמדה זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד".

התורה דורשת מהאדם "תורת חסד", והיינו שכשהוא לומד תורה ילמדה גם לאחרים, וכשם שהקב"ה למד עם משה וצוהו ללמדה לאחרים, כך כל אדם שלומד, כביכול הקב"ה לומד עמו כדי שילמדה לאחרים. ותנאי נוסף ניתן כאן, כשם שהקב"ה למד בחינם כך האדם חייב ללמדה בחינם.

**

"והיה אם שמוע תשמעו את מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום" (דברים יא, ג), וברש"י הביא את הספרי: "שיהיו עליכם חדשים כאילו שמעתם בו ביום". ביאור הדברים לא רק שירגיש האדם כאילו שומע היום את מתן תורה, אלא הכוונה היא שהלומד תורה כדבעי, יש בו בחינה של מתן תורה ממש, וזהו שנאמר בתורה "אשר אנכי מצוך היום", כאילו שמעת היום, היינו שהקב"ה נותן לנו תורה בכל יום.

וכן בירושלמי (הובא בתוס' חגיגה טו). דאלישע בן אבויה אמר "אבויה אבי הוה מגדולי ירושלים וביים שבא למהולי קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד, ולר"א ולר' יהושע במקום אחר. מן דאכלין ושתין שרין מטפחין ומרקדים, אמרי עד דאלין עסקין בדידהו נעסוק בדין, ישבו ונתעסקו בדברי תורה, ירדה אש מן השמים והקיפה אותם. אמר לון אבויה אבא גברין מה באתם לשרוף בתי, אמרו לו ח"ו, אלא יושבין היינו וחוזרין דברי תורה, מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, לא באש ניתנו". הרי שכיון שהתורה ניתנה באש, גם כאשר עסקו בתורה ירדה אש והקיפה אותם. מבואר, דמעמד הר סיני מתרחש בכל עת שעוסקים בתורה, האש שירדה מן השמים כשעסקו בתורה, אש של מעמד הר סיני היא. וצריך ביאור בכל זה, דהרי כבר ניתנה כל התורה בהר סיני?

הט"ז (ברכת התורה סי' מ"ז סק"ה) כתב: "ונ"ל עוד שתקנו לחתום נותן התורה שיש במשמעותו לשון הוה, ולא נתן בלשון עבר, אלא הכוונה שהוא יתברך נותן לנו תמיד בכל יום תורתו, דהיינו שאנו עוסקים בה, וממציא לנו הוא יתברך בה טעמים חדשים".

ביאור הדבר, דודאי ניתנה התורה בסיני, אולם כשאדם עוסק בתורה לומד הוא על פי הבנתו וסברתו, וכשהעמיק ומצא בה טעם הרי באותה שעה הקב"ה המציא לו טעם חדש זה, וזהו המתן תורה שלו, כמדויק בדברי הט"ז, וגם על כך נאמר שניתנה באש, והמעמד ההוא חוזר בכל יום לעוסקים בתורה.

בזה שונה הבנת התורה מהבנת ענייני העוה"ז. דבענייני העוה"ז נתן הקב"ה שכל לאדם לנהל את ענייניו. אך לא כך בדברי תורה, אלא מי שעמל בה זוכה באותה שעה להארה ולשכל מיוחד מהקב"ה להבנת ענין פרטי זה, וכן בכל פרט שעמל בו. ולכן מברכים נותן התורה בלשון הוה, וכן כתוב (משלי בו) "כי ד' יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה", ולא אמר כי ד' "נתן" חכמה בלשון עבר, אלא "יתן" כי בכל שעה שאדם עמל בתורה ד' נותן לו חכמה מחודשת.

**

איתא במד"ר (שמות לג, א): "ויקחו לי תרומה, ה"ד כי לקח טוב נתתי לכם כו', ויש לך מקח שמי שמכרו נמכר עמו, אמר הקב"ה לישראל: מכרתי לכם תורת, כביכול נמכרתי עמה כו', משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו, א"ל בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך,

**

קנין "ללמוד ע"מ ללמד" שונה משאר הקניינים, שהרי כתב הגר"א (משלי לא, ז), דהפסוק "אשת חיל מי ימצא", הכוונה למי שלומד תורה שנקנית במ"ח דברים, ו"חיל" עולה למנין מ"ח. ובסוף הפרק נאמר "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה", וביאר הגר"א: "כשאדם זוכה למ"ח דברים שהתורה נקנית נקרא "אשת חיל", אבל לא כל אדם זוכה לכולם, אלא זה מעט וזה מעט, וזה שנאמר: "רבות בנות" ביחד "עשו חיל", ואת עלית על כלנה - שזכית לכל המ"ח, שנקראת אשת חיל, והוא יותר מעולה מכולם שזכו רק ביחד למ"ח דברים הנזכרים לעיל".

הרי ששונה הוא הקנין של ללמוד ע"מ ללמד משאר קניינים. דהתורה יכולה להתקיים ע"מ מ"ח הקניינים שנעשים ע"י רבים יחד. אולם קנין דללמוד ע"מ ללמד, חייב לקנותו כל ת"ח בעצמו ואינו מצטרף עם אחרים, וכלשון המהר"ל שזהו עצם התורה. וכמו דפשיטא דהקנין של "ללמוד ע"מ לעשות" צריך להיות קנוי אצל כל אחד ואחד כי הוא עיקר התורה, כך גם "ללמוד ע"מ ללמד" צריך שיהיה אצל כל אחד ובלי זה אינו יכול לזכות לתורה.

ובגמ' (סנהדרין צט:) איתא: "אמר ר' אלעזר כל אדם לעמל נברא, שנאמר (איוב ה, ו): "כי אדם לעמל יולד" וכו', הוי אומר לעמל תורה". וביאר המהרש"א דהעמל הוא ע"י שעמל ומלמדה לאחרים, "והרמז שמעתי בזה במילת "לעמל" שהוא ר"ת ללמוד ע"מ ללמד", ולכך נוצר, כי הקב"ה נותן את התורה כדי שילמדה לאחרים, כי עצם התורה היא 'תורת חסד' ללמדה לאחרים.

דבר זה מחייב כל בן תורה בבואו ללמוד ולקנות את התורה. עיקר למודו צריך להיות במטרה ללמוד ע"מ ללמד. ע"י כך כביכול אין הקב"ה פורש מן התורה, אלא הוא לומד עמו ונותן לו דעת ובינה, וע"י כך הוא זוכה לקנייני התורה, וכמש"כ "וממדבר מתנה", שהתורה ניתנת לו במתנה, ויש לו בה קנין להיות דבוק בקב"ה ובתורה לנצח נצחים.

ללמוד כדי ללמדה לאחרים אינו רק חובה ותו לא, אלא הוא קנין מקנייני התורה. וכדאיתא בגמ' (נדריים נה.) "מאי דכתיב (במדבר כא, יח): "וממדבר מתנה" וכו', א"ל: כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה ניתנה לו במתנה, שנאמר 'וממדבר מתנה'. ופירושו תוס' והרא"ש: מופקר לכל - שמלמד תורתו לכל. וברש"י הוסיף שמלמד "בחנם" לכל, והיינו שהתנאים לקבלת התורה הם שכוונתו תהיה כדי ללמדה לאחרים ובחינם, ובזה ניתנת לו התורה במתנה, כלומר שתהיה קנויה לו קנין עולם.

וכן איתא באבות (ו, ה) דהתורה נקנית במ"ח דברים וחד מינייהו הוא ללמוד ע"מ ללמד, וסמוך לו נמנה הקנין ללמוד ע"מ לעשות. וכשם שברור דהלומד שלא ע"מ לעשות אין זה לימוד תורה כלל, דאין מטרת לימוד התורה כדי להתענג מיפי חכמתה, אלא עיקר הלימוד התורה הוא כשמה "תורה", מלשון להורות דרך חיים וע"מ לקיים. כמו כן קנין הלומד ע"מ ללמד, הוא תנאי בעצם לימוד התורה, וכמו שכתב במהר"ל בפירוש הלומד ע"מ ללמד: "כי זה עצם התורה שילמד אחרים ג"כ, ולא ניתנה התורה שתעמוד אצלו, רק ניתנה תורה ללמד אותה לאחרים, וכו' כי עצם התורה היא שילמד אותה לאחרים". ויתר על כן הוסיף המהר"ל: "אם אין תלמודו ללמד לאחרים, אין זה ראוי אל התורה כי התורה ניתנה לאדם כדי שילמד אותה לאחרים, כמו שהשי"ת נתן התורה למשה ומשה לימדה לישראל, כי אין היחיד ראוי אל התורה למעלתה".

נתנית התורה היא אמנם בכל יום, אולם אין היחיד ראוי לה לגודל מעלתה, ולכן אם רוצה לזכות בה חייב הוא ללמדה לאחרים, ושוב אינו יחיד. נמצא א"כ דללמד לאחרים אינו מעלה גרידא, אלא הוא תנאי בעיקר קבלת התורה, שע"י כך מה שקב"ה מלמדו יש בו מעין המעמד שהיה במתן תורה, שאף עתה מתן תורה הוא לרבים, ואף אצל משה רבינו מצאנו שא"ל הקב"ה: "לך רד" (שמות לב, ז), וברש"י: "רד מגדולתך, לא נתתי לך גדולה אלא בשבילם", וגדולת משה, הלא היא התורה, וכיון שהתורה ניתנה כדי ללמד אחרים, הרי שכל זמן שמשלמל את התורה הרי הוא בגדלותו, וכשפסקה זכותם של ישראל אמר לו הקב"ה 'לך רד'.

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

Ahavas Hashem Spurs Us Beyond Our Limits

Harav Hagaon Meir Tzvi Shpitzer Shlita

In the passuk that we say every day in Krias Shema, וְהָיָה אִם שָׁמַעְתְּמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֹתְכֶם יְהוָה, הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, we are instructed to love Hakadosh Baruch Hu with endless, limitless love: בְּכֹל לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם.

Now, we are obligated in the 613 mitzvos regardless, as we see in the beginning of the passuk. What is added by this obligation to love Hakadosh Baruch Hu — and to such an extent?

It's well-known from R' Zelmaleh of Volozhin that a person really possesses the ability to carry out feats that are far greater than what we generally imagine that a person could do. R' Zelmaleh gives the example of a person who is desperate to pick up an extremely heavy object. Such an object would normally be beyond a person's physical ability to lift, but if he's desperate — such as if, chas v'shalom, his child is stuck underneath it — he will find the kochos to lift it. That's because a person really does have tremendous strength. Generally, though, we are limited by our perception of what's within our ability. But when a person is desperate, then he knows no boundaries or limitations.

This is the meaning of the obligation to love Hashem בְּכֹל לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם. When we do the mitzvos with our entire heart and mind, that will propel and enable us to do things that we would otherwise consider impossible. The Ohr Samei'ach, for instance, learned Torah beyond what we would consider within a person's natural abilities, and he explained that this was because it was his entire life — and if it's a person's entire life, then he finds the kochos.

Last week we read Megillas Eichah, in which the passuk says, וַיִּלְכְּנוּ בְּלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוּדְף, — we were prodded forth and had to trudge along, even when we had no kochos at all, because we were urged on by the swords or bayonets of our enemies. The

Midrash observes that before the churban, when we were told to do mitzvos, we would sometimes say, "I don't have the kochos for it; I can't." And Hakadosh Baruch Hu demonstrated, וַיִּלְכְּנוּ בְּלֹא כֹחַ — even if you think you have no kochos, when it's לִפְנֵי רוּדְף, when there's an enemy there and your life is at stake, that propels you forward, and suddenly you find the inner resources and kochos to be able to do it.

That should be the way we relate to our Torah and our mitzvos. When the Torah instructs us to do something, if we do it with love for Hashem בְּכֹל לְבַבְכֶם, then we will find the kochos to be able to do it.

When Pushed to the Brink

The Gemara, in Temurah, relates that Osniel ben Kenaz begged Hakadosh Baruch Hu: "Give me hatzlachah in my limud haTorah, give me talmidim, give me further opportunities in Torah — and if not, I will descend into the she'ol, in depression and in despair." R' Chaim Shmuelevitz wondered what he was trying to achieve; was he threatening Hakadosh Baruch Hu? R' Chaim explained that he was expressing how important this was to him.

If a person views a mitzvah as an additional advantage, then there's a limit to how much he will be prepared to exert himself for it. But if he understands that if he does not succeed in his Torah and yiras Shamayim, he will essentially descend to she'ol — it will be the destruction and tragedy of his entire life — then he will beg Hakadosh Baruch Hu to help him, beyond his natural, physical human abilities.

In Parshas Ki Seitzei, the Torah gives this description of Klal Yisrael's condition at the time of Amalek's attack: וְאֵתָה עֵינֶיךָ וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֶלְקִים. Simply understood, the words וְאֵתָה עֵינֶיךָ וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֶלְקִים refer to Amalek, who did not fear Hashem. The Netziv

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

explains, however, that the reason Amalek came is that Klal Yisrael weakened in divrei Torah; they were too tired to do a mitzvah.

Why were they **עָיִף וְיָגַע**? Because **וְלֹא יָרָא אֱלֹקִים** – they didn't have the requisite degree of yiras Shamayim. If a person considers something extremely important – if his yiras Shamayim is so strong that he understands that if he does not succeed in this, it will be the end of his life – then he will never come to a stage of **עָיִף וְיָגַע**.

Michal bas Shaul complained that her husband, Dovid Hamelech, was **מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר** – he was dancing beyond what was normal for a king to do in public, in honor of the aron, for the kavod of the Torah. She complained to him, "You're doing something unusual and abnormal, and you shouldn't be doing that in front of Klal Yisrael."

Sadly, she was punished: **וְלִמְיַחַל בַּת שָׂאוּל לֹא הָיָה** – she wasn't zocheh to have children until she died. Why did she deserve this punishment for criticizing Dovid Hamelech? The Nitzotzei Tziyon and other sefarim give the following explanation. Hakadosh Baruch Hu blesses us with children, and He gives us the wonderful opportunity to educate our children. To be mechanech children successfully, we must be prepared to do anything and everything for them, with no limit. Since Michal told Dovid Hamelech, "Everything has to be with constraints, in the right measure – you can't overdo it," Hashem responded by deciding that she was not worthy of being mechanech the next generation: "I can't entrust to you a heilige, precious Yiddishe child if that's the way you look at avodas Hashem."

If, however, a person is able to extend himself beyond his natural capabilities, **לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹקֵינוּ**, then Hakadosh Baruch Hu blesses us

with children, in whom we must invest our kochos that same way.

In this vein, R' Chaim Shmuelevitz gives the following explanation of Moshe Rabbeinu's complaint to Hakadosh Baruch Hu: How can I provide food for 600,000, or two million, people in the midbar? As he expresses: **הָאֲנֹכִי הָרִיתִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אֲנֹכִי** – **אִם אֲנִי הַאֲבִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה** – am I the father or the mother of this entire nation?

What would have happened, asks R' Chaim Shmuelevitz, had he truly been the father or mother of the nation? If that were the case, he says, Moshe could not have said that it's impossible for him to provide for two million people in the midbar. Because educating children is a task that has no limits.

Educating precious Yiddishe children – whatever the challenge is, however much is demanded of us – has to be done **וּבְכָל נִפְשֵׁיכֶם וּבְכָל לִבְבְּכֶם**. And when we do, we will be zocheh to the very same blessing with which Hakadosh Baruch Hu answered the tefillos of Osniel ben Kenaz, as He has demonstrated throughout history.

The Rambam teaches that **חַיֵּי בְעָלֵי חֲכָמָה וּמְבַקְשֵׁיהָ** – living without Torah and mitzvos is like death. Someone with such an attitude is able to lift a car.

When we appreciate that our children are what we live for, then Hakadosh Baruch Hu will bentch us with superhuman kochos to be able to invest in our children, and to see nachas from each and every one of our wonderful children, **עַד מָאָה וְנֶעְשְׂרִים שָׁנָה**.